

ת"פ 57742/09/11 - מדינת ישראל נגד עאזי אבו עראד

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"פ 57742-09-11 מדינת ישראל נ' אבו עראד

לפני כב' השופט מרדכי לוי

המאשימה: מדינת ישראל
ע"י עו"ד ואדים סיגל
נגד
הנאשם: עאזי אבו עראד
ע"י עו"ד כמאל אלזיאדנה

גזר דין

כללי

1. הנאשם הורשע, על פי הודאתו, בעבירה של **גרימת מוות ברשלנות**, לפי סעיף 64 לפקודת התעבורה, התשכ"א-1961 (להלן: "**פקודת התעבורה**"). כמו כן הורשע הנאשם, לאחר ניהול הוכחות ועל יסוד הראיות שהובאו לפני בית המשפט, בעבירה של **הפקרה אחרי פגיעה**, לפי סעיף 64א(ב) לפקודת התעבורה.

2. כפי שצוין בהכרעת הדין, על פי עובדות כתב האישום שבהן הורשע הנאשם, **ביום 22/09/11**, בסמוך לשעה 23:30, נהג הנאשם באוטובוס ציבורי זעיר מסוג פורד מ.ר. 9661251 (להלן: "**רכב הפורד**" או "**הרכב**") בכביש 25, מכיוון צומת ערוער לכיוון באר-שבע. בהגיע הנאשם לקילומטר 155 בכביש, היה בכוונתו לבצע פניית פרסה על מנת לחזור ולנסוע לכיוון צומת ערוער.

מאפייני הכביש במקום שבו ביקש הנאשם לבצע פניית פרסה היו כדלהלן: הכביש הוא כביד דו-מסלולי, ישר, ובעל שני נתיבי נסיעה לכל כיוון. בין שני מסלולי הנסיעה הפריד שטח הפרדה רחב שהיה עשוי עפר. לא היה כל כביש סלול שחיבר בין המסלולים. בזמן הרלוונטי הכביש היה מואר באמצעות תאורת רחוב. בצדי שני המסלולים היו שולי אספלט. מעבר לשולי האספלט הימניים שבכיוון הנסיעה של הנהגים אשר נסעו מבאר-שבע לכיוון צומת ערוער הייתה תעלה, ומעבר אליה תלולית עפר.

בהגיע הנאשם לקטע הכביש האמור הוא נהג ברכב הפורד בנתיב השמאלי מבין שני הנתיבים שבמסלול הנסיעה לכיוון באר-שבע. בשלב זה הסיט הנאשם את רכבו שמאלה, חצה את השוליים השמאליים, ירד לשטח ההפרדה (מעפר), והחל לחצותו לכיוון מסלול הנסיעה הנגדי, תוך הטיית רכבו שמאלה. הנאשם עלה עם רכב הפורד על השוליים השמאליים של מסלול הנסיעה מבאר-שבע לצומת ערוער והחל לחצותו בצורה אלכסונית, משמאל לימין, כשבכוונתו להגיע לנתיב הנסיעה הימני מבין השניים, להתיישר בו ולהמשיך לנסוע בו חזרה לכיוון צומת ערוער.

כאשר רכב הפורד היה עדיין בנסיעה בצורה אלכסונית בתוך נתיב הנסיעה הימני, ובטרם התיישר, הוא חסם את נתיב הנסיעה של האופנוע מסוג הונדה מ.ר. 5385157 (להלן: "**האופנוע**"), שהיה נהוג בידי מר אברהם כהן ז"ל (להלן:

"**רוכב האופנוע**" או "**המנוח**", אשר נסע בנתיב זה מכיוון באר-שבע לצומת ערוער. עקב כך, האופנוע פגע עם צדו השמאלי בדופן הימנית של רכב הפורד. מעוצמת הפגיעה נהדף האופנוע ימינה, נזרק לעבר התעלה שהייתה מעבר לשוליים הימניים, והתהפך. כתוצאה מכך, רוכב האופנוע הופל מהאופנוע, נחבט באדמה, ונותר לשכב בתוך התעלה, כשהוא סובל מחבלות באיברים הפנימיים (להלן: "**התאונה**").

מיד לאחר התאונה, הנאשם, בהיותו נוהג ברכב הפורד המעורב בתאונה, והוא ידע או שבנסיבות המקרה היה עליו לדעת, כי בתאונה נפגע רוכב האופנוע, לא הגיש לרוכב האופנוע עזרה שהיה ביכולתו להגיש בנסיבות המקרה. הנאשם לא עצר במקום התאונה כלל, אלא המשיך בנסיעה רציפה לכיוון צומת ערוער, וזאת אף שהנוסעים שהיו עמו ברכב דרשו ממנו לעצור ולבדוק את מצבו של הרוכב.

הנאשם הוריד את הנוסעים שהיו עמו ברכב בנקודות שונות על פני ציר נסיעתו, ולאחר מכן הגיע לביתו בערוער, החנה את רכבו בחצר הפנימית של ביתו והלך לישון.

הנאשם הסגיר עצמו למשטרה ביום 23/9/11 בסמוך לשעה 13:30.

רוכב האופנוע נותר לשכב בתעלה פרק זמן שאורכו אינו ידוע למאשימה, עד אשר נמצא על ידי מתנדב של המשטרה שהזדמן למקום. רוכב האופנוע פונה לבית החולים ונפטר תוך פרק זמן קצר לאחר הגעתו, עקב החבלות שנגרמו לו כתוצאה מהתאונה.

3. כאמור, הנאשם הודה אך בעבירה של גרימת מוות ברשלנות.

בהכרעת הדין נקבע כי "במקרה דנא הוכחו כדבעי, במידת הוודאות הנדרשת בפלילים, דהיינו מעבר לספק סביר, כל יסודותיה של עבירת ההפקרה אחרי פגיעה שיוחסה לנאשם. הנאשם פגע במנוח והיה מודע לפגיעה בו, ולא ניסה להושיט לו עזרה מיידית שהיה ביכולתו להגיש בנסיבות המקרה, ואף לא הזעיק מיד בטלפון עזרה רפואית, אלא בחר לנסוע ממקום התאונה והסתפק בשליחת שליחים מאוחרת לזירת התאונה ובהסגרה עצמית מאוחרת למחרת יום התאונה שכאמור אין בהם די".

הראיות לעונש

4. המאשימה הגישה את רשימת הרשעות התעבורה של הנאשם (תע/1), שממנה עולה כי לנאשם 14 הרשעות בעבירות מהשנים 1988-2010, בין היתר, בגין אי החזקת רישיון נהיגה או תעודת ביטוח, חוסר רישיון רכב, נהיגה ללא רישיון נהיגה, נהיגה ברכב לא תקין, הסעת נוסע במושב הקדמי ללא חגורה, סטייה מנתיב ללא מתן אות; וכן הרשעות משנת 2005 בגין אי מתן זכות קדימה לרכב הנע בכביש, נהיגה בלא זהירות והתנהגות הגורמת נזק; ושתי הרשעות מהשנים 1988 ו-1993 בגין נהיגה כשברמזור אור אדום.

5. מטעם המאשימה העידה גברת שרית כהן, בתו של המנוח, וכמו כן הוגש מכתב מטעם גברת פנינה ביטון, בת זוגו של המנוח ואם בנו הצעיר (תע/2). השתיים תיארו לבית המשפט את הכאב ואת האובדן שנגרמו למשפחה עקב מות המנוח.

עיקרי טענות הצדדים

6. ב"כ המאשימה טען כי מתחם העונש ההולם לגבי שתי העבירות שבהן הורשע הנאשם הוא 7-4 שנות מאסר בפועל; וכי יש להטיל על הנאשם עונש מאסר בפועל הנוטה לחומרה לכיוון הרף העליון של המתחם האמור, נוכח חומרת המעשים ונסיבות ביצוע עבירת ההפקרה. כמו כן עתר ב"כ המאשימה להשתתף מאסר מותנה, קנס, פסילת רישיון נהיגה בפועל למשך 15-20 שנים ופיצוי לאלמנת המנוח.

7. ב"כ המאשימה הטעים כי מתחם הענישה ההולם ביחס לעבירה של גרימת מוות ברשלנות לבדה הוא 12-24 חודשי מאסר בפועל, בצירוף מאסר על תנאי ופסילת רישיון נהיגה לשנים רבות.

ב"כ המאשימה הדגיש כי התאונה נגרמה עקב רשלנות משמעותית של הנאשם, אשר החליט לבצע פניית פרסה במקום אסור, ואשר כלל לא שם לב לכך כי הוא חוסם את נתיב הנסיעה של המנוח אף שלרשותו עמד שדה ראייה רחב.

8. ב"כ המאשימה הוסיף וטען כי מתחם הענישה ההולם ביחס לעבירה של הפקרה אחרי פגיעה הוא 3-7 שנות מאסר בפועל, לצד מאסר על תנאי ופסילת רישיון נהיגה לשנים רבות.

ב"כ המאשימה הדגיש גם כי מדובר באחד המקרים החמורים ביותר של עבירת ההפקרה, בשים לב לכך כי התאונה התרחשה סמוך לאחר חצות, במקום המרוחק מכל יישוב. הנאשם הפקיר את המנוח בעודו שרוע בתעלה לצד הכביש, כשאינן לדעת מי ומתי היה מושיט לו עזרה. אלמלא עבר במקום מתנדב, המנוח היה יכול לשכב במקום זמן רב עוד יותר. הנאשם לא חזר בעצמו לזירת התאונה ולא דיווח עליה למשטרה או למד"א. בשליחת הנוסעים לזירת התאונה לא יצא הנאשם כדי חובתו. המניע שהביא את הנאשם לביצוע עבירת ההפקרה הוא בראש ובראשונה הרצון להתחמק מאחריות ומעונש.

9. עוד נטען כי אין לתת לנסיבות האישיות של הנאשם משקל מופרז לקולא וכי יש חשיבות לשיקולי ההרתעה. על כן, כאמור, עתר ב"כ המאשימה להטיל על הנאשם עונש מאסר בפועל הנוטה לחומרה לכיוון הרף העליון של המתחם הכולל של שתי העבירות (4-7 שנות מאסר בפועל), ולהשתתף מאסר מותנה, קנס, פסילה בפועל של רישיון הנהיגה למשך 15-20 שנים ופיצוי לאלמנתו של המנוח.

10. לגבי העבירה של גרימת מוות ברשלנות הפנה ב"כ המאשימה לע"פ 6755/09 אלמוג נ' מדינת ישראל (16/11/09) ולכללים המנחים שהותוו בו, בסוגיית הענישה הראויה בעבירה של "גרימת תאונת דרכים קטלנית ברשלנות". יצוין גם כי בית המשפט העליון אישר בעניין אלמוג הנ"ל עונש של 10 חודשי מאסר בפועל, 12 חודשי מאסר על תנאי ו-10 שנות פסילה.

כמו כן הפנה ב"כ המאשימה לפסקי דין נוספים לגבי העבירה של גרימת מוות ברשלנות:

רע"פ 2955/12 הרמוס נ' מדינת ישראל (26/6/12), שבו אושר עונש של 8 חודשי מאסר בפועל, בגין עבירות של גרימת מוות ברשלנות ושל נהיגה ברשלנות, אשר הושת על אם לשלושה ילדים.

רע"פ 9040/12 אלמקייס נ' מדינת ישראל (2/1/13), שבו נדחתה בקשת רשות ערעור על גזר דין של בית המשפט המחוזי, אשר החמיר בעונשו של המערער בגין עבירה של גרימת מוות בנהיגה רשלנית, והעמידו על 8 חודשי מאסר בפועל (חלף 6 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות כפי שגזר בית המשפט לתעבורה).

עמוד 3

רע"פ 33/13 **לקטיבי נ' מדינת ישראל** (19/3/13), שבו נדחתה בקשת רשות ערעור על גזר דין של בית המשפט המחוזי, אשר הקל אמנם עם המערער והעמיד את עונשו של המערער בגין עבירה של גרם מוות ברשלנות, על 18 חודשי מאסר בפועל.

עפ"ת (מחוזי מרכז) 25567-03-13 **גליבוב נ' מדינת ישראל** (3/9/13), שבו הוקל בעונשו של המערער בגין עבירה של גרם מוות ברשלנות, בהתחשב בנסיבותיו האישיות, והעונש הועמד על 15 חודשי מאסר בפועל.

11. לגבי העבירה הנוספת של הפקרה אחרי פגיעה הפנה ב"כ המאשימה לפסקי הדין שלהלן (אשר כולם מתייחסים לעבירה כנוסחה **לפני** שתוקנה, כבמקרה דנן):

ע"פ 3664/11 **מדינת ישראל נ' רשיד** (7/9/11), שבו הוחמר עונשו של מי שהורשע בעבירות של הפקרה לאחר פגיעה, נהיגה ברשלנות אשר תוצאתה חבלה של ממש, נהיגה בלא רישיון נהיגה תקף ובלא ביטוח ושהייה בלתי חוקית), והועמד על 48 חודשי מאסר בפועל (חלף 24 חודשי מאסר בפועל).

עפ"ת (מחוזי חיפה) 21061-07-10 **טראבלסי נ' מדינת ישראל** (9/12/10), שבו נדחה ערעור על העונש של 5 שנות מאסר בפועל, לצד שנה וחצי מאסר על תנאי, פסילה מלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 18 שנים וקנס, בגין עבירות של גרימת מוות ברשלנות, הפקרה אחרי פגיעה, סטייה מנתיב נסיעה, נהיגה בזמן פסילה, נהיגה ברשלנות ונהיגה בלא ביטוח.

עפ"ת (מחוזי חיפה) 2418-09-12 **בוחבוס נ' מדינת ישראל** (3/1/13), שבו נדחה ערעור על עונש כולל של 51 חודשי מאסר בפועל, בצירוף שנת מאסר על תנאי ופסילה מלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 15 שנים, בגין עבירות של גרימת מוות ברשלנות, הפקרה אחרי פגיעה, נהיגה בלא רישיון רכב ונהיגה בלא ביטוח.

ת"פ (מחוזי נצרת) 35853-09-11 **מדינת ישראל נ' סרחאן** (24/10/13), שבו הושתו ארבע וחצי שנות מאסר בפועל, פסילת רישיון למשך 10 שנים, קנס ופיצוי לנפגע, בגין עבירות של הפקרה לאחר פגיעה, נהיגת רכב בלא ביטוח, נהיגה בקלות ראש וברשלנות שגרמה נזק לאדם, אי מתן זכות קדימה [האישום הראשון], שיבוש מהלכי משפט וקשירת קשר לביצוע עוון [האישום השני]; וזאת לאחר שנקבע כי מתחם העונש ההולם המתייחס לאירוע הכלול באישום הראשון עומד על 7-3 שנות מאסר בפועל, בצירוף פסילת רישיון ממושכת, קנס ופיצוי.

12. **מנגד**, טען ב"כ הנאשם כי אין להחמיר עם הנאשם.

ב"כ הנאשם הדגיש, בין היתר, כי הנאשם נעדר עבר פלילי, כי עברו התעבורתי אינו מכביד וכי מירב עבירות התעבורה שביצע הנאשם היו עבירות של ברירת קנס ולא הייתה להן זיקה לתאונת דרכים כלשהי.

ב"כ הנאשם הוסיף והדגיש כי הנאשם הודה בעבירה של גרימת מוות ברשלנות בהזדמנות הראשונה.

ב"כ הנאשם הטעים כי נסיבות העבירה של הפקרה אחרי פגיעה במקרה דנא מצויות ברף התחתון של החומרה; זאת, משום שהנאשם שלח שני אנשים על מנת לבדוק את מצבו של רוכב האופנוע, ואלו אכן ראו שהוא מקבל טיפול רפואי. כמו כן, הנאשם הגיע למשטרה למחרת היום ולא ניסה לשבש הליכי חקירה.

ב"כ הנאשם הוסיף כי הנאשם מתנצל ומכה על חטא. לגבי נסיבותיו האישיות של הנאשם צוין כי הנאשם הוא אב ל-10

ילדים, שכולם נתמכים כלכלית על ידו, והצעיר מהם הוא בן שנתיים וחצי וכן כי מאז התאונה איבד הנאשם את פרנסתו.

13. ב"כ הנאשם הפנה לפסיקה שלהלן:

ת"פ (מחוזי ירושלים) 58604-07-12 **מדינת ישראל נ' אבו ניגמה** (17/6/13), שבו הושת עונש של 4 חודשי מאסר בפועל, בגין עבירות של הפקרה לאחר פגיעה ושל שיבוש מהלכי משפט, וזאת לאחר שנקבע כי מתחם הענישה הוא בין מאסר בעבודות שירות לבין 18 חודשי מאסר בפועל [יצוין כי שם **הוסכם בין הצדדים כי המאשימה תעתור** לעונש של 12 חודשי מאסר בפועל].

ע"פ 8349/12 **גראב נ' מדינת ישראל** (13/3/13), שבו נדחה ערעור על חומרת העונש של 18 חודשי מאסר בפועל, בגין עבירות של גרימת מוות ברשלנות ושל הפקרה לאחר פגיעה.

ת"פ (מחוזי מרכז) 23688-09-12 **מדינת ישראל נ' רובין** (16/7/13), שבו הושת, בין היתר, עונש של 42 חודשי מאסר בפועל, בגין עבירות של סיכון חיי אדם, הפרעה לשוטט וכן הפקרה לאחר פגיעה, וזאת לאחר שנקבע כי מתחם העונש ההולם בגין עבירה זו נע בין 6 חודשי מאסר בדרך של עבודות שירות לבין שנתיים מאסר בפועל. ב"כ הנאשם הדגיש כי העונש הכבד הוטל שם בגין העבירות הנוספות של סיכון חיי אדם ושל הפרעה לשוטט, ומכאן שרף הענישה בעבירות בתיק דנא נמוך יותר מזה שלו טוענת המאשימה.

14. ב"כ הנאשם ביקש לאבחן את הפסיקה שהציגה המאשימה. לטענתו, מדובר במקרים חמורים יותר מהמקרה דנא. כך, בחלק מהמקרים נעברו עבירות חמורות נוספות: נהיגה בהשפעת אלכוהול, או נהיגה ללא רישיון נהיגה וללא ביטוח; בחלק אחר מהמקרים נפגע יותר מאדם אחד; ובמקרים אחרים נזקף לחובת הנאשם עבר תעבורתי מכביד הכולל עבירות חמורות.

15. הנאשם הביע בבית המשפט צער על מותו של המנוח, והוסיף כי הוא מזדהה עם כאבם של בני משפחת המנוח וכי גם הוא אב, לעשרה ילדים.

דיון והכרעה

16. הנאשם גרם עקב נהיגתו הרשלנית למותו של המנוח, אשר נהג לתומו במסלול הנגדי. הנאשם היה מודע לפגיעה במנוח, ולא ניסה להושיט לו עזרה מיידית או להזעיק עזרה, אלא בחר לנסוע ממקום התאונה והסתפק בשליחת שליחים מאוחרת לזירת התאונה ובהסגרה עצמית מאוחרת למחרת יום התאונה.

17. על פי סעיף 40ג(א) לחוק העונשין, "הרשיע בית המשפט נאשם בכמה עבירות המהוות אירוע אחד, יקבע מתחם עונש הולם כאמור בסעיף 40ג(א) לאירוע כולו, ויגזור עונש כולל לכל העבירות בשל אותו אירוע".

להלן אעמוד על הערכים המוגנים בשתי העבירות שבהן הורשע הנאשם ועל הפגיעה בערכים אלו בנסיבות המקרה דנא, ולאחר מכן אעמוד על מתחם העונש ההולם בגין האירוע מושא כתב האישום ועל העונש שיש להטיל על הנאשם בתוך מתחם העונש ההולם.

18. **הערכים המוגנים בעבירה של גרימת מוות בנהיגה רשלנית** הם עקרון קדושת החיים והשמירה על השלמות הגופנית של המשתמשים בדרך. במקרה דנא, הפגיעה בערכים המוגנים היא מירבית, שכן חייו של המנוח קופחו,

והנזק שנגרם קשה עד מאוד, כפי שהומחש בעדותה של בתו ובדברים שכתבה בת-זוגו.

19. בעניין עבירה זו של גרימת מוות בנהיגה רשלנית הובהר בפסקה 6 לפסק הדין בעניין אלמוג הנ"ל כי: "קיימים שלושה כללים מנחים בסוגיית הענישה הראויה בעבירה של גרימת תאונת דרכים קטלנית ברשלנות. האחד, ראוי לגזור על נאשם עונש מאסר בפועל ופסילה מלנהוג לתקופה הולמת, הן בשל עקרון קדושת החיים והן משיקולי הרתעה. השני, בדרך-כלל הנסיבות האישיות של הנאשם בעבירה זו אינן בעלות משקל כבעבירות אחרות המלוות בכוונה פלילית, הן בשל אופייה המיוחד של העבירה הנדונה והן בשל ביצועה השכיח גם ע"י אנשים נורמטיביים. השלישי, אמת המידה הקובעת בעבירה זו היא דרגת הרשלנות". עוד הוטעם, בפסקה 7 לפסק הדין, כי "נהיגה אלימה הפכה לרעה החולה של תקופתנו ... בתי-המשפט מצווים להחמיר עם עברייני תנועה. יש להירתם למניעת התופעה ולהגן על בטחון הציבור ושלומם, בין היתר באמצעות הרחקת נהגים מסוכנים פורעי חוק מהכביש לתקופה ראויה". עם זאת, הובהר בהמשך כי "הצורך להחמיר בעונש בגין עבירת גרימת תאונת דרכים קטלנית ברשלנות כמובן איננו פוטר את בית-המשפט מלבחון את המקרה הקונקרטי בצורה מידתית. נהפוך הוא. בדיקה כזו תביא להקלה מסוימת בענישה בתיק אחד ולהחמרה מסוימת בתיק אחר".

20. על עבירת ההפקרה לאחר פגיעה ועל התכליות העומדות מאחורי הנורמה הקבועה בסעיף 64א לפקודת התעבורה נאמר בע"פ 5000/08 סומך נ' מדינת ישראל (22/3/09) כדלקמן:

"מטרתה המרכזית של הנורמה הקבועה בסעיף 64א לפקודת התעבורה היא להבטיח מתן עזרה מיידית לנפגע בתאונה על-ידי נהג שהיה מעורב בתאונה ונמצא במקום, ולהגן בכך על חייו ועל שלומו הגופני של הנפגע. בד בבד, היא נועדה גם למנוע מנהג מלחמוק מאחריות לתאונה, ולהקל על רשויות אכיפת החוק לברר כיצד נגרמה התאונה ומי אחראי לה ...

העבירה חלה על כל מעורב בתאונה, בלא קשר לשאלת אחריותו לתאונה.

הנורמה של איסור על הפקרה, מעבר לתכליתה להגן על הנפגע ולהקל על אכיפת החוק ביחס לנהגים עבריינים, נועדה לעגן במשפט את החובה המוסרית החלה על אדם המעורב באירוע פוגעני לסייע לזולתו שנפגע, לדאוג לשלומו ולהציל את חייו. חובה מוסרית זו קיבלה לבוש משפטי מחייב במסגרת חוק המשקף קיומה של אמנה חברתית המושתתת על יסודות שלאתיקה וערכים אנושיים. היא משקפת התפתחות בתפיסה בדבר החובה להושיט עזרה לאדם המצוי בסכנה בכלל, ולנפגע בתאונה בפרט. היא מרחיבה את החובה החוקית של אדם להושיט עזרה לאדם אחר המצוי בסכנה

בקובעו עונשים חמורים לעבירת ההפקרה על שתי חלופותיה ביטא המחוקק את גישתו בדבר כובד האחריות המשפטית והמוסרית הרובצת על נהג מעורב בתאונת דרכים...ענישה זו אמורה להעביר מסר לציבור שיש בו משום הוקעה של מעשי הפקרה של נפגעים בכביש, ומשום הרתעה אפקטיבית מפני הפרת הנורמה המוסרית-משפטית הקשורה בעבירה זו".

בית המשפט העליון עמד על כך ש"עבירת ההפקרה לאחר פגיעה היא מהבזויות שבעבירות, עבירה שיש בה חומרה וכיעור, ובאיש אשר יחטא בה דבק פגם מוסרי וחברתי כבד" (ע"פ 2247/10 ימיני נ' מדינת ישראל, בפסקה 77 (12/1/11); וכמו כן נפסק כי "מעשהו זה של הנהג הבורח פוגע בשורשי הסולידריות החברתית

והאישית המינימלית לקיומה של חברה תקינה; בריחתו של הנהג מן המקום היא מעשה אנטי-חברתי ואנטי-מוסרי מובהק, וראוי הוא כי יענש בכל חומרת הדין" (רע"פ 3626/01 ויצמן נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(3) 187, 228).

על עבירת ההפקרה ותכליותיה ראו עוד, בין היתר, בע"פ 9628/09 שרעבי נ' מדינת ישראל (1/3/12).

21. סעיף 64א לפקודת התעבורה, בנוסח שהיה בתוקף במועד התאונה, קבע כדלהלן:

"(א) נוהג רכב המעורב בתאונה, והוא ידע, או שהיה עליו לדעת, כי בנסיבות המקרה עשוי היה להיפגע אדם, ולא עצר במקום התאונה, או קרוב לו ככל האפשר, כדי לעמוד על תוצאות התאונה, דינו - מאסר שבע שנים, עם קנס או ללא קנס, ובלבד שלא יוטל עליו מאסר על תנאי בין כעונש יחיד ובין כעונש נוסף ולא יינתן עליו צו מבחן.

(ב) נוהג רכב המעורב בתאונה, והוא ידע, או שבנסיבות המקרה היה עליו לדעת, כי בתאונה נפגע אדם, ולא הגיש לנפגע עזרה שהיה ביכולתו להגיש בנסיבות המקרה, לרבות הסעתו לטיפול רפואי, דינו - מאסר תשע שנים, עם קנס או ללא קנס, ובלבד שלא יוטל עליו מאסר על תנאי בין כעונש יחיד ובין כעונש נוסף ולא יינתן עליו צו מבחן".

יוטעם כי שתי החלופות אשר בסעיף 64א הנ"ל - כפי שהיו בתוקף בעת התאונה מושא כתב האישום - משקפות דרגת חומרה שונה של מעשה ההפקרה אחרי פגיעה: הראשונה, לפי סעיף 64א(א), עניינה במצב שבו נהג המעורב בתאונה ידע או שהיה עליו לדעת כי בנסיבות המקרה עשוי להיפגע אדם, ולא עצר במקום כדי לעמוד על תוצאות התאונה; והשנייה, כאמור בסעיף 64א(ב), שבה הורשע הנאשם, עוסקת במקרה שבו נהג המעורב בתאונה ידע או שהיה עליו לדעת כי בתאונה נפגע אדם, ולא הגיש עזרה שיכול היה להגיש. כפי שצוין בפסיקה, "נסיבות החלופה הראשונה מתונות יותר מהחלופה השנייה, והעונש המירבי הצמוד לכל חלופה משקף את השוני בחומרה" (ע"פ 5000/08 בעניין סומך, לעיל).

העונש המירבי שהיה קבוע לצדה של העבירה לאחר פגיעה שבגינה הורשע הנאשם (סעיף 64א(ב)), ואשר חל בתקופה הרלוונטית לתיק דנא, עמד, כמצוין לעיל, על **תשע שנות מאסר**.

יצוין כי לאחר קרות התאונה הנדונה, שונה נוסחו של סעיף 64א, במטרה לקבוע מדרג התנהגויות הכלולות בעבירת ההפקרה אחרי פגיעה, וכן בעיקר הוחמרו העונשים בהתאם (ראו חוקלתיקוןפקודתהתעבורה (מס' 101), התשע"ב-2011, ס"ח תשע"ב 2319 מיום 9/11/2011, עמ' 2; ודברי ההסבר בהצעת החוק לתיקון פקודת התעבורה (מס' 104) (החמרת הענישה בעבירת ההפקרה), התשע"א-2011, ה"ח 394).

22. **במקרה דנא**, התאונה נגרמה בשל רשלנות גבוהה מצד הנאשם, שכן הנאשם בחר לבצע **פניית פרסה במקום אסור**. כמו כן, נוכח שדה הראייה הרחב שעמד לרשות הנאשם, לו רק היה נותן הנאשם את דעתו לנעשה בכביש ושם לב לנסיעתו של רוכב האופנוע בנתיב הנגדי, הוא היה יכול למנוע את התאונה בנקל - אך לדאבון הלב לא כך היה.

יתרה מכך, החומרה העיקרית של מעשי הנאשם גלומה בכך שהפקיר את המנוח בזירת התאונה, כשהוא מוטל לצד

הכביש, שהוא כביש בין-עירוני, בשעת לילה מאוחרת. אכן, בהמשך שלח הנאשם אנשים לזירת התאונה, אולם אפשר שהיה בכך מאוחר מדי.

נסיבות המקרה שלפנינו שונות אפוא מן המקרה מושא עניין **גראב** שאליו הפנה ב"כ הנאשם, הן **במידת הרשלנות הגבוהה** של הנאשם דנא (בעניין **גראב** הסכימה המאשימה שרשלנותו של הנאשם שם הייתה ברף הנמוך וכי הייתה תרומת רשלנות של הולך הרגל) והן **בנסיבות החמורות של עבירת ההפקרה אחרי פגיעה** (בעניין **גראב** דובר בתאונה שהתרחשה בשעות הערב באזור סואן שנמצאים בו עוברי אורח).

מנגד, הנאשם דנא לא הואשם (ולא הורשע) בעבירות נוספות שנלוו לנהיגתו, כפי שהיה במקרים אחרים מושא הפסיקה שאליה הפנתה המאשימה.

23. למעשה, מתחם העונש ההולם שראוי לקבוע בענייננו קרוב יותר למתחם המוצע על ידי המאשימה.

בעניין **ימיני** הנ"ל, לאחר שסקר, בין היתר, את רף הענישה המקובל בעבירת ההפקרה לאחר פגיעה, הטעים השופט י' עמית (בפסקה 83), כי "**שעה שמדובר בעבירת הפקרה לאחר פגיעה הניצבת לבדה, נע העונש בין 9 חודשי מאסר לבין 24 חודשי מאסר בפועל**". לצד זאת הזכיר השופט עמית את ע"פ 11222/03 **ישראלי נ' מדינת ישראל** (7/6/04), שבו נדחה ערעור על חומרת העונש של מי שהורשע הן בעבירה של הפקרה לאחר פגיעה והן בעבירה של גרם מוות ברשלנות [דובר בשתי מנוחות]. המערער נדון לשש שנות מאסר בפועל: שנת מאסר בפועל בגין העבירה של גרם מוות ברשלנות, 5 שנות מאסר בפועל בגין העבירה של הפקרה לאחר פגיעה, ושנת מאסר בפועל (בחופף) בגין עבירה של שיבוש מהלכי משפט. בפסק הדין בעניין **ישראלי** הנ"ל צוין כי "**אין ספק כי העונש אשר נגזר למערער מהווה עליית מדרגה ביחס לענישה שהיתה נהוגה עד היום. עם זאת, אנו סבורים, כי החמרה זו מתבקשת לנוכח ההפקרות המשתוללת בדרכים, וריבוי המקרים בהם נהגים פוגעניים מותירים את קורבנותיהם מוטלים על הדרך, וממהרים להסתלק מהזירה כדי להציל את עורם**".

כמו כן, ניתן להפנות גם לע"פ 1977/05 **גולה נ' מדינת ישראל** (2/11/06), שבו נדחה ערעור על חומרת העונש של מי שנדון לארבע וחצי שנות מאסר בפועל, למאסר מותנה בן שנה וחצי ולפסילת רישיון נהיגה לתקופה של 12 שנים בגין עבירות של גרם מוות ברשלנות, הפקרה לאחר פגיעה, נהיגה לאחר פסילה ונהיגה ללא ביטוח; ולע"פ 8005/00 **משה נ' מדינת ישראל** (6/3/01), שבו נדחה ערעורו של נאשם והתקבל ערעורה של המדינה, והעונש בגין עבירות של גרימת מוות ברשלנות, הפקרה לאחר פגיעה, אי-עצירה ומסירת פרטים, נהיגה בזמן פסילה, נהיגה בהעדר ביטוח, השמדת ראייה ושיבוש מהלכי משפט - הועמד על 4 שנות מאסר בפועל (חלף מאסר בפועל בן שנתיים וחצי), תוך שהודגש כי ערכאת הערעור אינה ממצה את הדין.

עוד ראו פסיקה נוספת שבה נדחו ערעורים על חומרת עונשים של שלוש שנות מאסר בפועל בגין הרשעות בעבירות של גרימת מוות ברשלנות, הפקרה לאחר פגיעה ועבירות נוספות: ע"פ 5517/01 **דהאן נ' מדינת ישראל** (11/10/01); ע"פ 4973/02 **טוויל נ' מדינת ישראל** (12/12/02); ע"פ 6750/07 **אקדיים נ' מדינת ישראל** (3/12/07); ע"פ 612/08 **אל ווהב נ' מדינת ישראל** (27/3/08); וכן השוו אל ע"פ 9628/09 הנ"ל בעניין **שרעבי**, שבו נדחה ערעור על העונש של ארבע שנות מאסר בפועל שהוטל בגין הרשעה בעבירות אחדות שהמרכזיות שבהן היו הפקרה והריגה.

24. נוכח המקובץ לעיל, **יש לקבוע כי מתחם העונש ההולם בגין האירוע הנדון** - הכולל הן את העבירה של גרימת מוות ברשלנות והן בעיקר את העבירה של הפקרה אחרי פגיעה - הוא **3-6 שנות מאסר בפועל**, לצד מאסר

מותנה ופסילת רישיון ממושכת.

25. לשם קביעת העונש שיש לגזור על הנאשם **בתוך** מתחם העונש ההולם, נתתי דעתי לנסיבות האישיות של הנאשם, וביניהן: גילו (יליד 1965), מצבו המשפחתי (היותו אב ל-10 ילדים), הפגיעה הצפויה במשפחתו של הנאשם אשר מן הסתם אינה באה לידי ביטוי אך בהיבט הכלכלי, נטילת האחריות לעבירה של גרימת מוות ברשלנות, הצער שהביע והעדר עבר פלילי. כמו כן, אמנם לא התעלמתי מעברו התעבורתי של הנאשם הכולל עבירות של אי מתן זכות קדימה ושל נהיגה באור אדום, אך עם זאת אין מדובר בעבר מכביד מאוד כבמקרים האחרים שהוצגו בפסקי הדין שאליהם הפנתה המאשימה, והנאשם דנא לא היה מעורב קודם לכן בתאונות דרכים.

26. סוף דבר, לאחר שנתתי את דעתי למכלול שיקולי הענישה, ובראשם שיקול ההלימה, ובכלל זה גם שיקולי ההרתעה של הנאשם ושל הרבים, וכן שיקול ההגנה על שלום הציבור, ולאחר בחינת כל השיקולים והנסיבות לחומרה ולקולה, תוך איזון ראוי ביניהם, החלטתי להטיל על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 40 חודשי מאסר בפועל, בניכוי תקופת המעצר מיום 23/9/11 ועד ליום 5/10/11.

ב. 12 חודשי מאסר על תנאי, והתנאי הוא שלא יעבור עבירה של הפקרה אחרי פגיעה למשך 3 שנים מתום מאסרו.

ג. 6 חודשי מאסר על תנאי, והתנאי הוא שלא יעבור עבירה של גרימת מוות ברשלנות למשך 3 שנים מתום מאסרו.

ד. פסילה בפועל מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 18 שנים שמניין מיום 23/9/11.

כמו כן, אני מחייב את הנאשם בתשלום פיצוי לבת זוגו של המנוח, בסך 30,000 ש"ח.

זכות ערעור תוך 45 ימים מהיום.

ניתן היום, כ' אדר
תשע"ד, 20 פברואר
2014, במעמד הצדדים.
מרדכי לוי, שופט